

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Sikó-ház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évfolyamként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pfrt bérletdíj és minden negyedszázad egy sor után számított 4 pfrt bevétele mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

BORCSARNOK.

IV.

Két szempontból lehet a borcsarnokokat tekinteni: vagy csupán mint közvetítő intézményt a bortulajdonosok és vásárosok közt; mely esetben a boroknak elkészítése és tudományos kezelése nem tartoznék feladatához, ezt minden bortulajdonos saját pinczéjében tenné meg, és a borcsarnoki egyesület csupán mint közbenjáró működne, s teljesítő firmájával mozdítaná elő a vásárt bel és külföldön. De ezen működés nálunk nem fogja se honi érdekeinket, se a külföldnek azon várakozását kielégíteni, melyet alakítottak magoknak azok, kik borainkra némi figyelmet fordítottak. Két ok küzd bortermesztőinknél az ellen, hogy ők magok a boroknak a kifejtett tudomány és izlés igényei szerinti kezelését végrehajthassák: a tudatlanság és vagyontalanság. Valjón hányat találunk hazánkban, kinek a borok tudományos kezeléséről csak bár fogalma is legyen: vagy nem inkább mindenik ragaszkodik saját előítéleteihez, és eldöleitől látott kezelési módhoz, mely a hanyagságnak s gondatlanságnak terén kényelmesen hagyja a gazdát pangani, mindaddig míg saját kárán megütődik többnyire oly későn, hogy már lehetetlen segíteni. És e sok balfogalommal képesek lennének-e bármi nagyobb készletet előhozni, mely egytermészetű borokkal a külföldről ne talán jövő megrendelésnek elegendő legyen! A hány gazda, annyiféle borokkal állana elő ugyanazon borvidékekről, a szerént a mint kezelné. — Számítsuk ide bortermesztőink vagyontalanságát. Vajjon hányan közölünk van módja, mostani rossz pinczéink helyett másokat, a tudomány elvei szerént, építeni, melyekben a bor fejlődik mindaddig, míg eladás végett átalagokra vagy palackokra töltetik? hányan módja, rossz boros edényei helyett magát jókkal s külön nagyságúakkal, egészen az üveg palackok ezereit ellátni? és ami legfőbb, kinek van módja, termését jó remény fejében több évekig tartani és e viharos gazdasági körülmények közt, midőn az ég bármely áldását végnélküli bosszontatások, megcsalások, hanyagság, durva engedetlenség, kártevések, legszebb igyekezet leprédálása, leételese, ellopása közt kell kiküzdeni, kitartást s időt szentelni egy tudományos rendszerrel kezelt pinczérez?

E szerént, ha a borcsarnokból nem csupán egy pompa-intézetet akarunk, melyből legfeljebb pár fizetett kezelő vegyen hasznát, szükséges azt szélesebb körre terjeszteni.

At kell a borcsarnoknak venni a nevezetesebb borhelyek természetéből annyit, a mennyire pénzereje kiterjeszkedni engedi, új korában, vagy akkor, midőn még a fejlesztés nem lehetetlen; és okszerű kezelés által külföldi jó borokat, a legdrágább csemege boron kezdve, le a mostani izlés által igényelt nem erős de jó asztali borig, és mindenikből egytermészetű nagyobb mennyiséget állítani elő, hogy így pinczéinknek a külföld által szemünkre lobbantott hibáját, miszerint ugyanazon évről, sőt ugyanazon pinczében is a hány hordó bor, annyiféle, szüntesse meg.

Mi a borcsarnok helyét illeti: ennek Kolozsvárt kell lenni; de azon feladat, hogy a külföldi gyengébb borokat szorítsa ki piacainkról, igényli, hogy készletével ne szorítkozzék csupán Kolozsvárra, hanem lássa el főbb kereskedő helyeinket. Különbö a honi gazdag készlet mellett vagy ezután is külföldi palackokat látunk városainkban, vagy éppen a borcsarnok palackjai jutnának kupeczeink üzérkedése alá.

Vége, hogy egy ily egyesület, ha a közvélemény felkarolja, ne maradjon pusztán tervnek: név kell, mely ily indítvány élére álljon, nagy és közhítelű, mely hatással bírjon hazánkban még a gyengébbekre is, hogy azt pártolással sikerre fogják emelni. Hála az égnek, nem vagyunk hiányában ily neveknek. A múzeum élén egy oly nevet látunk, mely a minő hazafi tüzzel és áldozattal kezdett szerencsétlen hazánk mostani nyomorúság körülményei közt annak üdülése végett munkálni: épp oly szerencsés volt mind a közlekedést felbresztieni, mind a legfelsőbb körökben a siker üdvös volta iránt meggyőződést szerezni. — És e nagy néven kívül van még, kinek honunk iránt hasonló lángoló szeretetét, ernyedetlen hűségét, és mindaz iránt, mi elméjének és szívének szentélyében a meggyőződés közzé áll, tántoríthatatlanságát, viharok és megpróbáltatások közöl ismerem*; ki egyszeresmind különös gyönyörét találja a szőlőművelés tökéletesítésében. Szabad legyen nekem magányomból felszólítani gr. Mikó Imre és b. Kemény Ferencz ő nagyméltóságukat, fontolják meg egy alakítandó hazai borcsarnoknak hasznait, és tegyék magokat e vállalat élére.

Közelebbi cikkemben némely észrevételeket szőlőművelésünkről.

GÁL JÁNOS.

*) És ismeri az egész országot.

Szerk.

A REFORMATUSOK KÖZZSINATJA.

(Vége.)

2-or. Csakugyan az érintett bizottság véleménye alapján határozott: intéztessék a mlgos. főegyházi tanácsához egy elismerő és köszönő felirat, a tanintézetek s egyéb az ev. ref. egyház ügyei feletti éber gondoskodásért; egyszersmind kértessék meg a mlgos. fő egyházi tanács, hogy e tárgyú felterjesztéseit 25 példányokban az egyh. ker. és nevezetesebb egyházak számára ezek által fizetendő költségen lemasóltassák. — Ezen irat imígy hangzik: „Méltóságos fő egyházi tanács! A méltóságos fő egyházi tanácsnak f. évi maj. 4. ról 106 sz. a. tanintézetek és népiszkolák szervezését és felügyeletét tárgyzó m. miniszteri és helytartósági rendeleteket, visszairások és vizont feleletek mellékletében küldött átiratát közzsinatunk atyafiságos tisztelettel fogadván, abban egy újabb tanúságát látja a mlgos. egyh. főtanács azon hű felügyelői gondoskodásának, mely fáradsáttal éber, anyaszentházunk jogai, javai és drágakincs megőrzésének és igazgatásának körül. — A mlgos. egyházi főtanács ezekkel nem csupán tiszteletünket érdemelte ki, hanem minket, sőt erdélyi reformált anyaszentegyházunk minden öszves híveit az őszinte szeretet köteleivel fűzte újabban magához. — Méltánylólág ismerjük el, hogy a mlgos. egyházi főtanácsnak e tárgyú eljárása, szóalatti ügyünk védelmét részünkről csaknem feleslegessé tette; — mindazáltal, minthogy az érintett felsőbb rendeletek anyaszentegyházunk vallása szellemével, elveivel és jogaival egyenes ellentétben állók, vallásunk jogainak óvásáért tettünk miis alázatos felterjesztést a m. vallás és közoktatás-miniszteriumhoz és kérésrel járultunk, hogy Europa előtt közzétegyék a békekötések, s legkegyelmesebb uralkodó cs. k. Fel-ségünknek több rendbeli patensei által is biztosított hely. hitű anyaszentegyházunk elveit, jogait, és szabadságait jogszélesítmények illetett rendeleteit visszavonni kegyeskedjék.

Mi reméljük, sőt hiszszük, hogy az meg is történik; mi ha nem történne: könyörgésünket, tulajdon jogaink érzése által erő nyerve, azon legkegyelmesebb Felség elbe terjeszteni tökéltük el, ki előítéletektől menten, az emberiség jogainak uralma helyreállításáért egész Europa előtt magasra emelve áll, s kinek életeért, s boldog és hosszas országlásáért a tanításuk alatti nép, a béke legnagyobb áldásával életét, s vérért ajánlja.

Ne szünjék meg ezután is a mlgos. egyh. főtanács

Az erd. gazdas. egyesület jul. 28-ki közgyűlésén tartott beszédek és jelentések. *)

I.

Gróf MIKÓ ő mlga megnyitó beszéde.

Tisztelt közgyűlés!

Egyesületünk célja: Erdély gazdasága fejlesztésére hatni, a földművelési érdekeket védeni, a közjólét gyarapítására új forrásokat gondolni. E célra törekvés a mi állandó feladatunk, s feladatunknak a lehetőségig megfelelni folytonos törekvésünk. Szerencsés lenne a választmány, ha vagy a pénzerő, vagy gazdaságaink meleg rokonszerve s buzdító tevékenysége, vagy végre a viszonyok másnemű kedvezése oly állapotba tenné, hogy közgyűlésről-közgyűlésre fényes eredményeket tudjon felmutatni, hogy mondhatná: ezt kívánta hazánk java, ezt tettük, vagy mint a britt egyesületek előadói: „egyesületünknek ez idén ennyi meg ennyi ezer font sterling jövedelmé volt, ezeket hajtottuk vele végre;” s más ily lélekemelő tudósításokat. Mi oly kevesen a mint csak lehet, s oly lassan a minél lassabban már nem is lehet, teszünk a mi körülményeink engednek: akarunk megvan, vágyunk is, polgártársaink s hazánk javára minél inkább hatolni, de az eredmény a tömérdek szükséghez

*) Ez adatok, mint hivatalosak, tényhíven ismertetvén az egyesület állását, a közönség iránti tiszteletből s a részvényesek öntájközhata végett is színtünk azokat közzétenni. Szerk.

mérve bizony csak közepes arányban levő a működő erővel.

Ha egyesületeink, mint régen a megye-gyűlések, nemzetünk színét-javát mind tagjai közé számíthatnák, ha azoknak évenkénti közgyűlésében tekintélyes számban jelennek meg, ha a mi és miénk, sőt az egész hon javára szolgálható tapasztalatainkat, nézeteinket, terveinket közzé tessék, a mi egy-egy sebet begyógyulni, egy-egy jót születni segítse, sorunk osztályosival, testvéreinkkel itt e közgyűlésben elmondani nem vonakodnánk, vagy tán nem restelnék — nagyobb lenne a magvetés, dűsabb a nemzet aratása.

Azonban az idő és a rák hatott nehéz de tanulságos események már sok bajainkra meghozták a gyógyító irt; tán e tekintetben is nem sokára felberekünk s munkához látunk akkora számban és vallatással, a mint javunk és nemzeti fenmaradásunk kívánja.

Mi az utolsó közgyűlés óta lefolyt négy hónap alatt is kívántunk az okszerű gazdaság megbonosítására hatni az által, hogy több célszerű gépeket hoztunk és terjesztünk el országszerte, valamint több gabonamérek és takarmányfüvek természetesen különböző módjait az egyesület mintakertjeiben gyakorlatilag megkísértettük, minek eredménye iránt annak idejében részletes tudósítás fog tétetni: védjük a földművelési érdekeket a tiszta jövedelem és adókules megállítása kérdésében; a közjólét gyarapítására egy új jövedelmi forrásnyitáshoz tettük meg az előkészületeket, megkezdvén a kormányzó herczeg ő magassága kegyessége folytán egyesületünk firmája alatt Kolozsvárt a selyemtenyészésnek rendes tanítását egy tanár és két segéde által.

Nem nagy, nem fényes az eredmény, de jóvótát, szükségességet — gondolom, senki se fogja kétségbe vonni. S hogy ha szerény egye-

sületünk új életének második stádiumába csak az ímént lépve, hasznos működését ennyire is bizonyíthatja: a most kezdődött második három évi cyclus elteltével — biztosan remélhetjük — annyi jót, hasznos és üdvös fog gazdaságunk s földművelési iparunk érdekében felmutathatni, hogy azok által az egész hazának figyelmét és rokonszenvét, s a magas kormányzat is méltányló elismerését mind inkább és inkább kiérdemlendő. De csak a hazafiak s különösen az illető egyesületi organumok erélyes, buzgó és soha nem lankadó munkássága által és úgy, ha részvényesek száma, valamint egyesületi alapítókunk is folyvást nevednek. E kettő képezi egyesületünk sarkkövét. Ezekre vagyok bátor most és mindörökké figyelmeltetni a tisztelt közgyűlést. Vajha ez alapkövek e gyűlés alatt és által is szilárdulást nyernének.

(Folytatjuk.)

BÁRÓ W. IDÁHOZ.

Fájdalommal föltépett szívemben,
Üldöz a sors letarolt vidéken.
És hogy mégis enyhét adjon néha,
Nemes arcod rám derülni hagyja.

... Jobb időkben, sűgarash napokban,
A mikor én ifjú s boldog voltam,
Akkor ... e föld oly dicső, nemes volt,
Láttam, mit a szabad szív ohajtott!

Akkor ... te még rózsák árnyainál
Szétfutkosó játszi gyermek voltál;
Akkor! ... hőbb volt a tavasz sugára:
Gyermek-szíved ezt szívta magába.

S ez az, mi szivedből folragyogva,
Fénysugárt von ifjú arczaidra;

Az a szent tűz, az az égi ihlet:
Hőn szeretni hazát és nemzetet.

Fájdalommal föltépett szívemben,
Üldöz a sors letarolt vidéken.
És hogy mégis enyhét adjon néha,
Nemes arcod rám derülni hagyja.

ZSOLCZA.

HÁROMSZÉKI GAZDÁSZAT.

Tagosítás, okszerű beruházás, osztályozás és gazdasági gépek nélküli gazdaságot, valamint, néhány szerencsésebb fekvésű terjedelmes magánybirtokok kivételével, honunkban mindenfelé találhatni: úgy Háromszék is, de minden kivétel nélkül, a gazdasághoz még eddig merőben csak az ősi lábón áll. Ősapaink a mely gazdasági rendszert Atilla kormánya alatt használtak, hanemha annyiban változtatták, hogy népszaporodásukkal a földbirtok szorgalmat utánlást kívánt. Egyszer tehát az aránylag tömört népesség, de másodsor maga a föld tulajdona is kényszeríti a háromszéki népet az avult rendszer mellett a szorgalmas gazdaságra; — mert a föld többnyire szürke nyírföld, magára nagyon sovány természetű: a fekete, sárga vagy veres agyagos nagyon kevés; ennél jóval több a Feketeügy környéki gyér természetű szőke homok, mi hasonlólag soványfélé.

Humus levén a föld tevőreszei között az, mi annak termékenységi erejére főtényező, s a háromszéki föld ezzel, valamint a többi székel részek földje is, nem bírván: az ezen hiányon egyedül kirekesztőleg a trágyázás általi segedelmezés gondja, szorgalma s leguhasmosb fárada ma ez, mi a gazdaságot útában legter-

anyaszentegyházunktól folhatalmazott, egyházi igazgató székében fáradatlanul munkálni, egyházunk autonómiáját, elveink, jogaink és törvényeink természete szerint fenntartani, s hol szükséges, köz szent zsinatunkat is azokban segéd-kéznyújtásra is föl hívni."

Ezen fenn elősorolt tárgyakon kívül, voltak még több tárgyai is az idei közszinatinak, de a melyeket ezúttal elmulasztandóknak ítéltünk.

— rf. — s. —

Az erdélyi gazdas. egyesület jul. 28-ki közgyűlése és ezzel kapcsolatos ünnepélyek.

E közgyűlés ugyszólván csak nyitánya volt Erdély anyagi és szellemi erői azon szép és nemes küzdelmének, mely a vele kapcsolatba hozott gazdasági ünnepélyek, illetőleg versenyek által éppen oly nagy erkölcsi haszonnal, mint a jövődőt tekintve, a legszebb reményekre jogosítólag fejezte ki magát. A gazdas. egyesület igazgató választmányának nem kisebb célja volt e gyűléshez koncentrált ünnepélyekkel, mint megtudni: havan-e bennünk némi életerő? élnek még vidéki jeleink? lehet-e ebben a mi kis hazánkban némi közéleti és közérdeket és munkássági vágyat ébreszteni? Hogy aztán a jövődőről ehhez képest alakítsuk képzetünket és számításunkat. Örömmel valljuk meg, hogy e közgyűlési közönség és tanácskozássai, a hozott határozatok, a gyűlést követett különböző gazdasági kísérletek, löverseny és vásár, állatkiallítás, a roppant nagy számmal megjelent vidékiek, és az egészen felvillanyozott helybeliek régi jó időkre emlékeztető részvéte és beszédessége — mindenazt mutatta, hogy nálunk magyaroknál a kedély még most is oly nemes, a lélek szépre és jóra oly gyűlékony, a hazaszeretet és közjó iránti buzgóság úgy meg van mint volt egykor, csak szárnnyunkat szegén nemileg a szegénység, korlátoznak a viszonyok, visszahúzódnak intenek egytől-mástól az idők.

Lássuk a közgyűlést. A mi mindenkinek feltűnt, a nagy számú közönség, jelen volt itt Erdély közdolgok által érdekeltni szokott önmességének legjava, leg többje, régi tekintélyei, jó gazdái: gr. Teleki Domokos, br. Bornemisza János, Weér Farkas, Zeyk Károly, gróf Beldi Ferencz, a jeles gr. Lázáro, Paget János lovag, a báró Bánffy, Kelemen Béni sat. Jól esett lelkünknek ezt a sok jó magyart együtt látnunk! Azt hittük, hogy országgyűlésen vagyunk.

Az elnök gróf Mikó Imre ö nmoltósága komoly irányú rövid beszéddel nyitá meg a közgyűlést, melynek lelke a volt: hogy szellemileg és anyagilag csak jobbakskán áll az egyesület mint ezelőtt három évvel; de ha hivatásának meg kíván felelni, gyarapodnia kell számban és pénzerőben szüntelen, s végül azon ohajtását fejezte ki: vajha e közgyűlés is szaporitná az egyet vagyonaik fővényszemét!

Ezután a fogalmazási szak titkára Finály ur olvasta fel valódi igazságokban szintugy mint éles színezésekben bővülőködő felévi jelentéstételt, melynek ereje azon haszthatatlan és az ügyek élén álló választmány által régen átlátott szükségességnek kifejezésében áll: hogy az egyesületnek oly anyagi erőt kell okvetlen és mielőbb összeállítani, hogy hivatalos személyzetét önállósítsa és kellőképpen pótolja, különben a pénzerő parányisága szellemi eszköz-

lésein idetova szerfelett, sőt hitelesöklentőleg fog meg-látszani.

Következett a technikai ügyek vezető titkárának Nagy Ferencz tanárnak kimerítő tudósítása, melynek vezéreszméje szintugy az egyet pénzerejének nevelése volt, valamint azon nézet is ki volt ebben nyíltan mondva: hogy az egyesületnek állandó szállásról vagy saját épületről kellettend nem sokára gondoskodni. Ez lenne az egyesület nemcsak jelen czélszerű működésének kezessége, de egy-szersmind jövő létezésének is egyik állandósítója. Utol-jára felolvastatt az egyesület főfelügyelete alatt álló se-lyemtenyésztés tanára, Tunyogi József ur jelentéstétele, melyben eddigi működéséről ad számot, s ezután teendői felől kívánja a közgyűlést röviden tájékoztatni. Mindeniket lásd rendre tárczámban.

Ezeknek felolvasása után részint a titkári jelentések közgyűlési határozást igénylő pontjai, részint a külön indítványok vétettek tanácskozással alá és költék a következő határozások.

a) Hogy egyesületünk köre a lehetőség az egész országra kiterjedhessen, kéressék meg az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat igazgatósága, hogy ügyvivőit, kiknek száma ötvenen feljül megy, s köztudat szerint mind erélyes és jó érzelmű honfiakból áll, kötelező-vényminták küldése mellett oda utasítani szíveskedjék, hogy a hatáskörükben eső gazda és földbirtokos urakból több részvényeseket szerezni, s mind tőlök, mind egye-lünk régi tagjaitól részvényeiket bévenni, s ide Kolozsvárra a központi pénztárba beszovaltatni ne terheltesse-nek, az egyesület az ezzel kapcsolatos költségek fedezé-sére gyűjtélekők három száztólíat fogván nekik engedni.

A midőn az e tárgy fölötti értekeződések bevégződ-tek, a titkári előadások ereje által meggyőzelve, számos részvényesek részint részvényeiket kettőztették meg, ré-szint kisebb nagyobb összevegek adása által alapítók let-tek. Így p. o. Weér Farkas 100 pft. Eisenberger Lipót 100 pft. gr. Nemes Ábrahám 200 pft. Manz Vincze 500 pft., Pálffy Mihály, Gyarmathi Miklós egy-egy részvény-nyel sat.

b) Az egyesület állandó szállása vagy épüle-te, úgy Havi fűz etei sorsa fölötti intézkedés, kapoco-latban az eddig e tárgyban gyűjtött adatokkal, az igazgató választmányra bízott. Voltak abban a nézetben sokan, hogy a havi fizetésekre az előfizetést a részvényességhez kötelességül kellene tenni, minthogy 1 pftot fizetni amugy is nem oly nagy dolog, és csak így lehet tisztában min-denki az egyet működésével. Azonban bővebb megfon-tolást után ez mellőzve lön. Ugyanez alkalommal indítvá-nyoztatott az is, hogy ennek hasonlatára minden egyesü-leti tagnak kötelességül kellene tenni, hogy magához még legalább egy tagot szerezzen. Ez is mint eszme helyes és jó — mondaték közakarattal — tegye is mindenki, de kötelezővé tétele nem látszott gyakorlatinak.

c) A magas kormányhoz kérdés benyújtása határozat-tott az iránt, hogy miután a földbirtokos osztálynak az ugynevezett irtoványok, vagyis az ő birtokaik, erdők és hodályaik közepében levő volt jobbágyi telkek új tulajdo-nosai kimondhatatlan károkat tesznek, erdőiket vágják, pusztítják, szántóföldeiket csipdesik sat., a nem sokára életbeléptetendő urbéri bíróságoknál ezen birtokoknál ha-szonló minőségű, de szőlőtől eső birtokokkal kicserélése

iránt a földbirtokosok folyamodhassanak, s az urbéri bí-róság jogosítva legyen a felett addig is határozni, míg az ilyes kicserélések a tagosítások alkalmával végrehajthatók lennének.

Ezután elnök ö nmoltósága a löverseny, gép-és állatmutatás, úgy az aratógép-kísérlet idejét és óráit a gyűlés előtt ismételve kijelentvén, valamint az egyesület gyümölcsös- és szőlőskertének megnézésére is időt tűzvén ki, a közgyűlés tagjait s általuk minden városunkban mu-lató gazdákat és birtokosokat részvétre s szíves megjele-nésre kéré fel, s ezzel a gyűlést bevégzettnek nyilvánítá.

Ebédután oly élénkség volt városunk utcáin, a minőt rég, rég nem láttunk, sannyi kedves emberét látta kiki vi-dékről, az ország minden pontjairól, hogy e nap viszont-látás, öröm és boldogság napjának méltán mondható. Öst-ve megérkezett Schwarzenberg herczeg kormányzó ö magassága is. Ez által ismét új alkalom nyílék az öröm megújulására. Ö herczegsége a kolozsváriaknak, kivált pe-dig a főnemességnek a lehető legszívesebben látott ven-dége mindig. Ugy nézi őket mint gyermekeit. Bizonyos fesztelenség s bizalmasság van itt a magas állású vendég és szintugy előkelő tisztelői között. Jul. 29-n ö herczegsége gr. Mikó ö nmoltósága kíséretében meglátogatta a gazda-sági egyesület mintintézetét, selymészeti tanodáját, sat. Mindennel meg volt elégedve s az egyesület pártfogását továbbra is ígérte. Julius 30-kán gr. Mikó ö nmaga, 31 ke-rületi főnök mlgos Beldi Gergely ur, aug. 1. b. Bánffy Ádám, 2-n gr. Beldi Ferencz voltak szerencsések ö her-czegségét asztaluknál látni. Julius 29-n volt a lóvásár és lötenyészési díjakért való verseny (ered-ménye e lap 103 számában közölve van) 30-n a löver-seny (eredm. lásd e lap szintugy 103 sz.) 31-kén az ál-latmutatási díjak kiosztása (lásd alább naplónk-ban) aug. 1-n az arató géppel való kísérlet (er-ről később fog lapunk a gazdas. egyesület egyik alelnö-kétől kimerítő tudósítást hozni.)

Kérdek már most minden elfogulatlant: nem méltán mondam e a közelebbi mult napokat meddő közéletünkben ünnepeknek? Nem ünnepei voltak e azok, a miket Erdély és az erdélyiek hazafisága kiállított és felmutatott a gaz-dasági iparnak és előretörekvésnek? Nem nyilvános jelét adta e parányi magyarság életének s élni akarásának? Nem talál e azokban, a miket a lötenyészés, mezőgazdaság, kertészet és szőlőskert mezején egyeseink és egyesüle-tünk fölmutatott, bár mely fekete vérű is némi biztatót és reményre gerjesztőt? Köszönök érette derék gazdasági egyesületünk fáradhatatlan elnökének, alelnökeinek, titká-rainak és választmányának, köszönet a nemes városi ta-nácsnak s illető tisztviselőinek, valamint minden közre-működőt honfitársainak.

Végül nem tehetjük, hogy tettetés nélküli öszinte-séggel ki ne fejezzük halánkat a magas kormánynak és a kormányzó herczegnek lötenyészésünk érdekében tanu-sított részvéteért. Az erdélyi ló a birodaloméi között aligha nem első helyen áll; ez nekünk tán legfőbb jövedelemfor-rásunk, s a hadsereg győzelmének egyik alapja és ke-zessége. A magas kormány a miénket gyámolítván, saját érdekeinek is a legjobb szolgálatot teszi akkor, midőn nálunk ez iparágat elősegíti a kézfogás ily erősen egybeeső érdekeknél mindkét felé csak áldásos lehet. Mi ezt átlát-juk, s éppen ezért a m. kormány e téren hason irányu in-

hesb elhárítandó nehézségül áll. Mily szeren-csés helyek, mint a Maros, Tisza, Duna-vidékek, hol a trágyázás vagy kevésbé, vagy merőben nélkülözhető! e szerencsét Háromszék éppen nem ismeri; mit nagyobb szerencsének nevezh-etni, csak annyi, hogy a vízmellek fove-nyesb és így puhább terei részint a trágyaerőt hosszabb ideig megtartják, részint könnyeb-ben szánthatók. Hegyes, ponkos, oldalos helyei pedig oly soványok, hogy a kövértést minden hatodik évben tagadhatatlanul megkívánják; sőt néhol minden harmadik évben is elszívendék, ha a gazdatiszt ereje annyira kijutna.

Enyit alapismeretül előbocsátva, ter-jedjünk ki már a háromszéki gazdaszat kezelési külön részleteire, miknek nagyobb és ténye-zőbb része a felfejtett földtulajdonnal nagy szük-ségleti óshangzásban áll; mik is a következők-ben ismertethetők:

1) Trágyázás. Háromszéki közmondás: Ha nem trágyázunk, nem eszünk! Általános használatban van az állatrágya; növény vagy ásványtrágyáról többnyire fogalom sincs, kevesen értik, annál kevesebben alkalmazzák ezeket. Hallottam némelyektől eszméletet ar-ról, hogy jó volna a földet megtört óttalan mészszel behinteni vagy pedig meszelési lere hígított ótott mészszel megöntözni trágyázásul, — valamint a zöld trágya alkalmazásáról is van fogalom; de ezek valóságának példányát nem láttam. Még csak a meszeléskori sürü lé-maradékok is előntik akárhova, s nem veszik figyelemre, hogy annak nyomán a dudva kö-véreb, — úgy azt se, hogy a köépületek kör-ül mészszuladék nyomán hosszas ideig dús növényzet szokott keletkezni: — hasonlóan lát-ják, hogy az istállók alól kifolyó trágyalé kör-ül hatalmas a zöldülés, de mégis nagyon ke-vésnek jut eszébe azt bár kerti vetemény földre öntözni, vagy aval oltoványok töveit körvénitni.

Marad tehát a nép csaknem egészen az állatrágya mellett; mit ha tavasszal köréhi-ány miatt ki nem hordhat, akkor öszig megé-rik; de ha tavasszal kihordhatja, nem nézi, szalmás vagy nem, kihordja, s avval a föld-e légedjék meg a hegyeken 6, alább 9, s épp a víztéren 12, sőt néhol 18 évekig — de a ho-va szalmás éretlen trágya jutott, a termékhí-ány föltonként kitűnik.

A gondosabbak kettőre figyelnek: vagy t. i. öszszel trágyáznak érett trágyával, hova tavasszal töröküzát, árpát, kölest vagy ken-dert vessenek; vagy ha tavasszal trágyáznak, azt rögtön elterítve addig nem ugarolják bele, míg a zöld fü fel nem kelt; mi biztos jele, hogy a trágya a földdel összeérett, s azt meghatotta. Az öszi trágyázást is öszszel elterítik, s telen át a hólével a földet mindenkefelett legjobban meghatja. Ki ezeket nem így teszi, haszna ke-vevesebb.

Ide járul a juhokkali esztenatrágyázás, mi azonban semmiképp nem tart addig, mint a más-nemű állatrágya: egy pár évben dusan ter-meszt, sőt a terméket megdönti, de már 3 éven túl természetű erejét veszíteni kezdi. Kevés bir-tokosnak levén saját egész juhnyája, a gazdák társaságba állva alakítják azt, s ez úton ott, hol 200 darab együtt van, minden társag ak-kor, mikor éven vagy éveken át juhai száma az ötvenet ütötte, nyer egy trágyázási esztene-szert fél hónapra, mi alatt 200 juhokkal egy hold földet megtrágyázhatni.

De valóban az állatrágyával minden he-lyet nem érhetni be; s ezért a határokon min-dig sok a sovány föld, mi legdúsabb termés-kor is szembetűnő.

2. Szántás. Három a forduló mindenütt. A szántás vagy ösz, vagy tavaszhatárban téte-tik; az ugarba esik

a) az öszvetésre készítő szántás. Ez há-romszor tétetik: május közepén túl június vége feléig ugarlás, — július közepétől augusztus vé-géig forgatás, (keverés) szeptember kezdetétől october közepéig akkor, mikor az idő rá ke-dvező, harmadik szántás vetés kedveért.

Háromszéki ember nem szeret mélyen szántani, elég 3 hüvelykre, mert másképp a trágyaerő bevesz a föld mélyébe. A gondosbak a forgatási szántást meg is boronálják. Négy-szeri szántás igen ritka eset, hanemha megnyo-mó zápor miatt.

Ha a szántott föld más szántásig a nap hevéttől még ég, nagyon injere van a gazdá-nak; mert, ugymond, avval a föld hízik is (oxy-datur.)

A háromszéki eke, kerülő-eke, sajátá-gos szerkezeti és könnyen jár, könnyebben mint bármely másnemű eke. Minek hiteles ki-mutatása kedveért azt, ha a t. szerkesztőség elfogadja, más alkalommal rajzostul kimutatva megmagyarázom. *) Mert a háromszéki eket, saját kezemmel érintve, a Vidacs-ekével ösz-szehasonlítottam; de bocsánat! amaz, bár fa-eke, ennél könnyebb erővel jár, — s jól is fordít.

b) Tavaszvetésre némely esetben már előleg öszszel szántanak, t. i. árpa, töröküz, kender, len, köles, haricska-vetés kedveért, egyfelől azért, hogy a földet a téli fagy puhít-va, másfelől, hogy a tavaszi száraz idő abból a nedvet nehezebben szárazíthassa ki, vagy pedig, hogy a tavaszi szorgos szántásokon köny-nítve legyen. Szoktak némelyek úgy is tenni, hogy a zabföldet öszszel megszántják, s abba tavasszal a zabot csak belé boronálják. Legel-ső az árpa; utána a zab; lednek (fekete borsó)

vagy tisztán magnak, vagy vegyítve kósnak — április végéig; a burgonya, fehér borsó, töröküz — május kezdeti a kender, len, né-hol a töröküz — május végi a köles — jú-nius kezdeti, egészen közepéig is, a haricska.

3. Vetés. a) Öszivetés. Búza, elegy vagy rozs, a 3-dik szántásba rögtön vettelnék. Némelyek előbb elvetik s azután szántják alá, — ekkor csekély a szántás. Mások előbb meg szántják s rávetik, — ekkor rendes mélységre szántanak. Leggyenlőbben két a vetés, ha egy köblös földbe egy véka búza szántás előtt, har-madfel azután vettetik: — az elsőnek neve alá-vetés, a másodiknak felülvetés. Ily arányba osztva, elegybúzá 3 vékát, rozst 2 1/2 vékát vetnek egy köblösbe. Rendes időjárással legked-vezőbb az öszvetés szeptember végső és october kezdő hetében; mert ha korán vetve öszszel kövérré nő, vékonyzálu és kis fejű leend. Ta-vasszal fejezs előtt a búzát megszokták rozsol-ni, sőt gyomlálni is, főképp azt, mit vetni szántak. b) A tavaszi vetésről fennebb már a 2) pont alatt szóltam; csak annyit mondok itt hozzá: ha a föld puhán számlik, a balha bánthatja; ha szalonnásan, úgy nem; — és: kendernek, lennek, haricskának kétszer szán-tanak; kölesnek háromszor és fejezs előtt meg is gyomlálik. Jegyzés: Bármily mivelet mel-lelt is itt a töröküzát annyira nem vihetni, mint másutt. Ez a főbb oka az annyi másnemű tavaszvetésnek. Valamint az is megjegyzendő, hogy főleg a keletre néző legelők és kaszálók nagyon koparak levén, (minek oka a Nemere szél hatása) a szántókat tavaszhatárban marha-kóst természetűre a nép elfoglalni nagyrészen kénytelen.

(Folytatjuk.)

*) Ajánljuk a gazdas. egyet havi füzetébe. Szerk.

tézkedéseik mint most, úgy ezután is mindig a legkészebb szívvél támogatandjuk.

PUBLICOLA.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Smyrna. *) Pa x o egy tojásdad alakú kicsiny sziget; különösen jó olaj és méz terem benne; három kikötője van a keleti oldalán; délre alább, vele szembe fekszenek Antipa x o és Daskalio apró szigetek; vele csaknem egy irányban a szárazon, Parga az epirusi partokon. Ezután az epirusi partok mindinkább tűnve szem elől, a hajdani Leukadia, vagy a mai Santa Mavra nyugati partjait hosszában pillantja meg az utas szeme. A régi Leukás városa az éjszaki csúcán feküdt a szigetnek, a mai Santa Mavra még fennebb van éjszakra, hiába keressük szemeinkkel, a mint a hajóról nézünk azon pont felé, nem láthatjuk, valamint nem látunk az egész ponton is semmit egyebet, mint az égfelé meredező kopasz szirteket, de éppen ezen szirtek egyike, az úgynevezett Leukatas fok, a sziget délnyugati végpontja, az a nevezetes szikla, miről a régi félsziget Leukas vagy Leukadia névvel neveződött, és amelyen volt az Apolló temploma, szent berke, azon részén a sziklának, hol most a Sz. Miklós kolostora van, a melyről a leukadiák Apollónak áldozatul évenként egy madarakkal, tollakkal felagatott bünöst szoktak letaszítani; ezen a sziklán volt az a hely, honnan a szerencsétlen szerelmese a tengerbe ugrottak, hogy szerelmük égő kínjaitól szabaduljanak; a régi történet több ily szenvedő szerencsétlenné tartja a nevét, egy-két párt én is megemlítek: elsőnek írják a későbbi költő Sapphot, ki Phaon iránti égő gerjedelmétől menekülni kívánva, miután látta, hogy az ifjú nem viszonozza szerelmét, ezen szikláról ugrással kívánta sebtét begyógyítani, de a hullámok martaléka lőn; szerencsésnek írják a buthrotumí Mákest, ki négyszeri leszökése után meglelte sebének írját, megszábadult hálátlan szerelmétől; Halicarnassus hős királynéja Artemisia is megkísérté az életadó ugrást, sőt magáról Aphroditéről a szerelem istennőjéről is fennmaradt az emlékezet, hogy az Adonis halála után, Apolló tanácsára, itt kereste volna kínjától menekülését és hihetleg magának az istennőnek ezen példája vezethette az embereket azon gondolatra, hogy gyógyszeröket ezen ugrásban keressék; de a sok szerencsétlen eset józanabb észre hozván a régieket is, később meg elégedtek avval is, ha áldozatul egynehány darab pénzt vetettek a tengerbe, napjainkban, úgy hiszem, a magyar példabeszédű orvosok magokat elégnék tartják a szerelmesei, t. i. ha azt nem adják, mást veszünk.

Ma ezen híres fokot Capo Ducatonak nevezik, a kephalleniai Viskard fokkal átellenben fekszik. Gudison és Müller két tudós utazó megvizsgálta az egész fokot, történetek árasok is, de a mi a várakozásnak nem egészen felelt meg; meg jelelték a helyet, hol az Apolló temploma feküdt, találtak hellen felirásokat és közelebbről megvizsgálták magát az ugró-helyet, de a tenger színe feletti magasságát nem egyezően írják, mert egyik 114, másik 140 lábnak írja; hogy a tengernek ezen pont alatt mélynek kell lenni, örvényességéből és barnás színéből következtetik.

A sziget déli felén, mi egészen szemem elé tárult, van még más két fok, miket csak újabb nevőkön ismernek; egyik Kastri, másik Lipsopirgon; a már említett Ducato és Kastri fok közt van a Vasiliki nevű öböl; Kastri és Lipsopirgon közt egy kikötő Miso-galia nevű. Ennyit láttam Santa Mavrából.

Santa Mavra és Acarnania nyugati partjai közt fekszenek a hajdani Tophiae vagy még korábban Téleboidae neven ismert szigetek, a melyek a lejjebb fekvő Echinádoktól nem annyira valamely természet-típus által vannak elkülönítve, minthogy ezen szigetek, mint láncz, úgy függnek össze egymással mint egykori kormányzóik hatalma és ezen szigetekre ruházott külön nevők által, kiket Táphiusoknak és Téleboevs-eknek neveztek; Homér Mentest nevezi ezen szigetek urának, ki mint leukadiák kereskedő, Homert magával hordozta mindazon tájakra, miket a vén költő írásai-ban felhoz, a ki is ezen szigetek lakóit, mint híres kalózokat, említi.

(Folytatása következik.)

Kecskemét. Jul. 21-én tartotta Kecskeméten Báthory Gábor hely. superintendens mint főesperest, s Szilassy György mint egyházmegyei segédgondnok kétfős elnökelete alatt a kecskeméti hely. hitv. egyházmegye 1849 év óta ily alakban első közgyűlését, melyet egy a gyűlés összehívását szükségessé tett viszály kiegyenlítésére vonatkozó buzgó könyörgés után — bennutartván az elnök cs. k. biztosul kiküldött cs. k. közg. szolgabíró Eötvös — megnyitottak nyilvánított. Tárgyai voltak a közgyűlésnek: 1. különböző egyházmegyei tisztviselők választása, mi végett az alesperesti uton előre

*) Keleti utazónk ezen levelét is, érdekes volta tekintetéből közlendőnek tartók, bár gazdája példáját követve sokat bolyongott, míg hozzánk elérkezhetett. Szerk.

megrendelt egyházak szavazatai felbontatván, e megyei pénztárnokul általános szavazattal Wargha János n.-kőrösi felgymn. ig. tanár, e megyei ülnökké szintén általános szavazattal Szilády László k. k. halasi ref. lelkes választatván el, legott a gyűlés előtt hivatalos esküjüket letették, egy hasonlóan betöltendő ülnöki állomásra a szavazatok Dobos János, Fördös Lajos, Kálmán János, Márton István, és Filó Lajos urak között megoszolván, új szavazás határozott. — A jegyzőségre beadott szavazatok ezúttal fel nem bontattak, részint mivel egy jegyzője, Benedek László, jelen volt s hivataláról lemondani nem kívánt, részint mert a főjegyző is e hivataláról lemondását ki nem jelentette s be nem adta. Ezután jött szönyegre a mérges pest-kecskeméti iskolaügy, előadván elnök, mennyire chajlandó annak kiegyenlítése, s kérte a nagy számban jelen volt tagokat s hallgatóságot, hogy az ügy egész tárgyalásánál kellő mérséklettel szólnak. E tárgyra vonatkozólag 1. is a kecskeméti egyház folyamodványát vetették fel, melyben az ügyet az alesperesi körlevél tartalmával ellenkezőleg csak akként kívánták feltételni, vajjon az e. megye Kecske-metét vagy Pestet akarja-e sup. főiskolául ismerni el, az esperesi körlevélben pedig, melyet az e. megye egyházaihoz alesperes Miskolczi István küldött, e mellett még az is feltételként kérdésül: akarják-e az egyházak, hogy Pest-Kecskemét egy sup. intézetté olvadjon, úgy hogy a pesti a kecskemétinek félévé tévessék. Ezen indítványok végzésbe menetelének káros következtetéseit fölémlítvén, elnök úgy kívánta a kérdést feltételni: „akarja-e az egyházmegye, hogy Kecske-met mint 1848 előtt, superintendenciális iskolául teljesjen mint papi seminarium tovább is megmaradjon, s neki mind a régebbi alapítványok birtokában hagyassanak, mind pedig az újabb időben tett s ezután is a Kecske-metnek kijelölt sup. iskolai segélyben részesítették — úgy azonban, hogy Pest mint szinte superintendenciális — de országos prot. főiskolává kifejlődő intézet tovább is megmaradjon.“ E kérdés mint tanácskozási tárgya elfogadtatván; igen érdekesen, buzgón, s alig hihetni — szenvedélytelenül vitatottat.

(Vége következik.)

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* Vásárunknak vége van; csak néhány magános bódé maradt még fenn belőle szomorú emlékül. Szomorú? Nem; e vásárt örömdetesnek, emlékeztetésnek kell tartanunk Kolozsvár általánosan Erdély jövője érdekében. E vásárt Felsőes uralkodónk fejedelmi kegye az által, hogy oly bőkezűleg alapított versenyekkel kötötte össze, városunk forgalmi életében új korszakot alkotóvá, s az erdélyi lötenyésztés érdekében kimondhatlan fontosságú tette: s ha most nem is ültök ki úgy, a mint ohajtani lehet, nem minden bizonyosság nélkül számíthatni arra, hogy a jövő években ezen vásár városunkat az anyagi érdekek valódi központjává fogja emelni. Ez alkalommal, a mint említett, a lefolyt országos vásárról nem sokat írhatunk. A ló- és marhavásárt a kiállítások és a löverseny iránti figyelem annyira megzavarta, hogy észre sem vevők mikor vége volt. A kézművesek s főleg a vásárgár kereskedők áru különben sem szoktak nálunk nagy keletben részesülni, miután maga a város és vidéke e tekintetben mindennap országos vásárt tarthat. A terményekből csak a gyapjú jöhet tekintetbe, a mely az idén sem volt több és jobb mint tavaly. A nemes juhok gyapjából elkelt mintegy 200—300 mázsa 106—160 pftig; parasztyapjú volt elég, mázsája 23—28 pfton kelt. E vásár iránt általában sokak, — s azok közt mi is, — azon nézetrel vannak, hogy a legalkalmasabb időben tartaták; se termény- se marhavásár nem lehet, minthogy éppen az aratás kezdetére esik. Ha augusztus végére tételnek át, sokkal kedvezőbbben ütne ki.

* A városunkban összpontosított gyalog és lovas katonaság és tüzérség tegnap reggel nagyszerű hadgyakorlatot tartott, a melyet kormányzó urunk személyes jelenlétével díszesített. A honias látvány sok nézőt csalt ki a város falai közül is.

— Az erdélyi gazdasági egylet 1857. júl. 30-kán és 31-kén rendezett állat-mutatásán a kitűzött díjakat kevetkező egyének nyerték:

1. Urhölgyek díját, 10 d. aranyot, a legjobb tejelő fejér tehénre Stemmer János; dicserő oklevelet Kilin Mihály. 2. Gróf Mikó Imre díját, 6 d. aranyot, nemesített tejelő tehénre, Fejér József, törölti tehénre: dicserő oklevelet Baga János. 3. Kolozsvár városa díját, 10 d. aranyot, a legjobb tejelő bivalra, Szabó János; dicserő oklevelet Mandula N.... 4. Gróf Bethlen Sándor díját, 6 d. aranyot, negyedű üszőre, nem levén erre versenyző, a kitűző ur bele-egyeztével Szűcs Alexandru nyerte igen jeles, másfél éves ökor bornyával. 5. Pühl Ignác díját, 4 d. aranyot, egy Torda-környéken született másodfű üszőre Hityikás István. 6. Kolozsvári casino díját, 10 d. aranyot, negyedű bikára, versenytárs hiányában, Tisza László; dicserő oklevelet idősb és ezért nem versenyezhetett bikáira B. Szentkereszti Zsigmond és Manca N.... 7. Kolozsvári kereskedő társulat díját, 6 d. aranyot, másodfű bikára Biró József. 8. Gróf Bethlen János díját, 8 d. aranyot, egy pár legerősebb és legszebb jármos ökorre, Készmárki Mózes. 9. Naláci Farkas díját, 6 d. aranyot, erre versenyző juh és kos nem levén, a kitűző bele-egyeztével, a legjobb angol nemesített sertésre Paget János; dicserő oklevelet ifj. Tauffer Ferencz, szalontaival keresztetett és gróf Bethlen Sándor telivér angol sertésekkel. 10. Tisza László díját, 6 d. aranyot, a hazai legjobb tenyész-kanra Tisza László; dicserő oklevelet Balogh János. 11. Polgári társalkodó díját, 6 d. aranyot, hazai legjobb tenyész-kocára Marsalkó Mihály; dicserő oklevelet övegye Botos András. 12. Ifj. Tauffer Ferencz díját, 5 d. aranyot, f. é. május 1-től hízott sertésre, Pap János; dicserő oklevelet Kelemen Béni. 13. Horváth Miklós díját, 3 d. aranyot, legjobb tenyész-malacra Marsalkó Mihály szürke malaczával; dicserő oklevelet ifj. Tauffer Ferencz. 14. Gróf Bánffy Béla díját, 3 d. aranyot, angol kakasra Paget János.

15. Schütz János díját 1 d. aranyot, hazai legjobb tyúkra, Weinberger Pál hamvas szürke tyúkjával.

— A gazdasági egyesület által hozott gépek elárvereztetése folyó hó 2-kán délután 4 órakor történt az uri casinóban. Az aratógépek folyó hó 1-jén volt a próba s mondhatjuk, nagy sikerrel. Különben, az egész gépkiallítás, elárvereztetés eredménye, valamint magokról a gépekről egyenként részletes tudósításunkat tenni a t. olvasó közönségnek rövid időn el nem mulatjuk.

* Minő cifra szegélyű, óriási falragaszok azok ott az utcák szegletein? Minő örömhírrel akarják meglepni városunk élvszomju népét? Olvassuk el. Ah! Egy régi ismerősünk, a ki hűn megőrző jó emlékünket, a ki nem feledte el, hogy mi a látványosságot mindenek felett szeretjük, Carré ur jelenti, hogy e hó 12-kén itt lesz s a sétány elején építendő lovar-kő-rében szívesen lát újból. Társasága 60 személyből s 40 lóból áll s Debreczenből a legjobb bizonyítványokkal van ellátva, a meny-nyihen ott éppen oly lelkes közönségre talált, mint két év előtt minálunk. Kár volt neki a vásár előtt egy héttel nem érkezni, s jó volt Szabó urnak ide nem jöni az ő opera-társaságával, mert a versenyt most bizony-bizony kétesnek tartanók.

— Közelebbi számunknak a löversenyt tárgyzó leírásában szabadon bocsátottunk említett ló nem tartozott a pályázók közé. Ez igazítást sietünk megtenni a szoros igazság és a gyakorlatlan lovaikat derékül megült lovasok iránti méltányosság érzetében; úgy helyt adunk azon illetékes helyről jött megjegyzésnek is: hogy bár menyenyire kitüntette is ezen futás alkalmával Csunya a többi vele futó lovak feletti előnyét: A pályacélhoz mégis nemcsak egy fővel érkezett előtte a nyertes ló, hanem egy nagy lóhosszal.

— Eisenberger Lipót ur a gazd. egylet és iparkamara által november napjaiban rendezendő tárlaton kiosztandó jutalmak alapjául 40 cs. k. aranyot biztosított. Fogadja újból hazafias közönségünket.

Gabona ár. Julius 30-ról 1857. Bécsi-mérőjét p. p. Tiszta-búza 3 frt 41 kr. Elegybúza 2 frt 24 kr. Rozs 1 frt 26 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 10 kr. Török-búza 1 frt 12 kr.

Sajtóhíra. Közelebbi 103. szám. lapunkban a löverseny-cikk hátsó lapján a 8-dik sor. 200 előtt a 11. elhagyandó; a 416-dik lap 3-dik has. alul számítva 2-dik sorban kepe megváltás helyett olvasd, kepe megváltás. A 3-dik old. középső has. alulról kezdve 2-dik sor: 2000 helyett olv. 200.

K Ü L F Ö L D.

Franciaország. A folyvást tartó befogatások a börténé nyomasztólag hatnak. A lefoglalt fegyverek közt egy oly pisztoly is van, mely tökéletesen hasonlít a Pianori által használt pisztolyhoz, s mely Londonban készült — Azon hir, mintha legújabbban Plombi éresben a császár élete ellen merény lett volna megkísértve, alap-talannak bizonyult be. Az ugyan tény, hogy a császár elutazása előtti este a vasuti igazgatóság arról értesült, hogy némely gonosztevők ama vonatot, melyen a császár volt, valamely eszköz által a sínből kiakarják ugratni. Még azon éjjel az egész pályadarab gondosan megvizsgálatott; s másnap oly előltekedések történtek, hogy a vonat minden baleset nélkül érkezhetett megrendeltetési helyére.

— Piemont képviselője Párisban, mint híteles forrásból írják, hosszas beszélgetést tartott Walew-ski gróffal az olasz ügy iránt. Előadta az okokat, miért mutatá magát idegennek Viktor Emanuel király kormányának az olasz fejedelmek közt tervezett azon szövetség-től, melynek célja a félsziget nyugalmát megtartani és forradalmi megtámadások ellen biztosítani. A piemonti kormány nézete szerint csupán egy szabadelvűleg alkotmányos kormányrendszer képes igazán azon tüzes üszköket eloltani, melyek szigorú nyomás alatt elrejtve és elfojtva nem szűnnek meg időről-időre nyugtalanítólag fellobogni. Csupán egy szelid alkotmányos kormányrendszer lenne képes azon gyűnyagot eltávolítani, mely a londoni bizottmányoknak alkalmat nyújt célzataik kivételére, zavar és vérontás előidézésére, mi által az ország szünteleni izgatottságban tartatik, s képtelenné tetetik a forradalom nagy és méltó céljai követésére. Gróf Walew-ski megígérte e nyilatkozatoknak a császárral közlését, kifejezve azon reményét, hogy a császár mindazt, a mi ezen fejtegetésekben való, teljes méltánnyal fogadandja.

— Cavaignac elfogatása nem valósult, Bastide azonban, külügyminiszter egykor Cavaignac alatt, valóban vizsgáló bíró elé volt idézve, a ki többeket szem-besített vele, a többi közt egy lyoni munkást, a ki részt vevén az összeesküvésben, magát feljelenté. Ez azt állítá, miszerint Bastidenak ajánkozott, hogy a császárt a Theatre francaishan meggyilkolja, és az egykori külügyminiszter őt egy levéllel Ledru-Rollinhoz utasítá. Bastide természetesen elhárítá magától ez aljas rágalmat, s minthogy több vád nem emeltetett ellene, el lőn bocsátva. Minden jel oda mutat, hogy a kormány nagyon aggodnik, s mindig talpon van; leginkább tanúsítják aggodalmát a Beranger temetése napján tett intézkedései.

Amerika. A „Times“ levelezője szerint, a függetlenségi nyilatkozat évnapjának ünnepélyén, júl. 4-kén, New-Yo-kban igen gyalázatos utcazi botrány történt. Ugyanis a 6-dik városkerületben, mely igen rozshírű, egy oly fiatal, veszekedőkből álló társulat létezik, mely „a döglött tengeri nyul-club“ neve alatt ismeretes. Ezen s egy másik az úgynevezett „lugasi fiatalok“ clubja közt már régóta viszály létezik. A régi rendőrség az ünnepély előtti napon elbocsátott; az új rendőrség pedig még nem volt elég-gé szervezve, s azon interregnumot a két csoport csata kezdetére használta fel. A „lugasi fiatalok“ bátran megtámadták a „döglött tengeri nyulakat“, s az utóbbiak által

pisztolyok, s puskákkal fogadtattak, sőt az egyik rész még egy vetágyut is vonszolt elő; azonban még mielőtt abból tüzelhettek volna, gyalázatosan az ellenfél zsákmányává lett. Az utcákon torlaszok emeltek. Még nők is vettek részt a harcban, több néger s irlandi nők a házfödelekről tégladarabokat vetvén a harcolók fejére. Három ezred katonaság közbelépése további vérontás nélkül véget vetett a verekezésnek. A kórházak telvék sebesültekkel.

— Az angol követ Napier kormánya nevében tudatára adta Buchanan elnöknek, miszerint Anglia kész minden protectoratusról s minden területi foglalásról lemondani Közép-Amerikában azon föltétel alatt, ha az északamerikai Egyesült-államok ezen köztársaságok semlegességét s az átmeneti szabadságot a két ocean közt az emberiség általános érdekében biztosítják.

Törökország. A cserkeszek ellen Philipson muszka tábornok öt hét óta egyre szaporítja hadait, mint Atakumból írják; most már 12 zászlóalj gyalogság, 6 ezred kozák és 5 üteg ágyú van kezé ügyében; ugylátszik, komoly támadásra szánta el magát. — A máj. 16-kai harcot igen véresnek, egyszersmind a cserkeszek részére kedvezőnek mondják; máj. 30-kán megtámadták a cserkeszek egész tűzérségökkel az erdőség közt fekvő orosz sereget, mely egy erődnek építésével foglalkozott, jun. 2-kán egy orosz hadosztálynak ismét volt csatapálya a hegyi népekkel, sőt ezek jun. 8-kán még az orosz hadsereg derekára is rá mertek ütni. A cserkeszek bajnokilag harcoltak, mint az orosz tudósítás mondja, karddal markukban, de a kartácsú és 600 kozák elől veszteséggel vonultak vissza. Az oroszok egy tisztet és 25 közlegényt veszítettek.

— A dunai fejedelemségek ügye, a belga „Ind.” szerint, nem hogy tisztulna, de még inkább zavarodik. Resid basa a francia, orosz, porosz és szárd kormányoknak a moldovai választási lajstromok szabályellenes szerkezete ellen emelt tiltakozását akként akarta elintézni, vagy elútni-vélni, hogy az érintett képviselőket az

osztrák és a angol képviselőkhez utasítja azon ígérettel, hogy egy újabb értekezleten igyekezni fog nézetegységet eszközölni. Ez utasítást vagy inkább elutasítást az illetők nem fogadták el, s azótamár Resid pasa és Thovenel megszűntek csókos barátai lenni egymásnak.

Olaszország. Nápolyból, jul. 10-kén távirják: A csend zavartalan a királyságban, a kormány halálját fejezte ki a seregnek, hajóhadnak s a népségnek a királyságban való rend fentartásában kitüntetett tevékeny közreműködéséért.

— A „Gazette de Lyon” ezen feltűnő ujságot közli: Semmi kétség többé az iránt, hogy a mazzinisták és muratisták egymással szövetséget kötöttek. E tény különös fontosságot kölcsönöz azon muratista nyilatkozványnak, mely Turinban jun. 27-kén — a genuai fölkelési kísérlet napján volt közzölve.

UJ POSTA.

A francia kormány a moldvai unio-ellenes választásokkal semmiképpen sincs megelégedve. A „Moniteur”-ben ma holnap megjelenendő jegyzék a jul. 19-kén végbement választások megsemmisítését fogja kívánni az europai biztonmánytól, s az erre vonatkozó sürgönyöket már el is indította stambuli és jassy-i követihez. A francia kormány tiltakozásánál fogva a dunai fejedelemségek ügye újphasiba lép, mely felette aggasztó alakot ölthet, ha csak a francia kabinet egyhamar nem módosítja politikáját, mely Ausztria, a Porta és Anglia kívánataival és érdekeivel homlokegyenest ellenkezik. A diplomácia remélhetőleg találand valami kijárást a mind inkább nevelkedő bonyodalomból, a mely keletet újból felforgató vészszel fenyegeti. Mintha a francia titkon összeegyeztelt volna a muszkával, hogy Törökországot újlag bajba keverjék, nem remélhetvén jelenleg Angolországtól, hogy oly erőiesen fogja pártját a Portának, mint a közelebbi orosz-török

háború alatt, mivel az angolt eléggé elfoglalja az indiai és chinai ügybaj. Innen-onnan mind az hallatszik, hogy nemcsak Angliának ázsiai bajait nagy részben az orosz okozta több idő óta folytatott bűjtogatásai által, hanem Görög- és Törökországban is folyvást izgat és fölkelést akar rendezni. Az angol protectorátus alatti jóniai görögök már is viczkándoznak az angol védur ellen, s a jul. 2-ki jóniai parlamentben az összes jelenlévők nyilván kimondták azt, hogy vérokkal is készek aláírni azt, miszerint egyetlen vágyuk, kívánságuk: Görögországhoz csatoltatni.

— Az angol királynő párisi látogatását elhalasztottnak mondják a lapok, de az orosz császárral találkozás valószínűsítését tagadják. Mindez arra mutat, hogy Napoleon császár még nem tudta rávenni magát az egyikkel vagy másikkal való szilárd szövötközésre. Majd a dunai fejedelemségek szervezési kérdése eldöntendő a dolgot, s az europai általános helyzet is akkor határozott fordulatot veend.

— Bombayból jul. 1-ről érkezett tudósítás szerint Delhi még nem esett el. Bengália majdnem minden tartománya, valamint az északnyugati rész is lázadásban. A calcuttai ezredek feloszlatvák. Madras és Bombayban az izgalomnak legkisebb nyoma sem mutatkozik.

— Sir Henry Bernardnak csak 4000 főnyi europai serege van Delhi előtt; ellenében ötszöröse se nagyobb haderő, kétségbeesett lázadó csapatok, 200,000 lakosú városra támaszkodva. Nem ok nélküli az angolok aggodalma. A kormány a csapaterősítések küldésében a legnagyobb érellyt és gyorsaságot fejt ki. A parlamenti elenzék is mozog, s Dizraeli aug. 2-án előterjesztendő indítványát már letette a ház asztalára.

Bécsi bűrzén. Julius 31-dikén Erdélyi urb. pap. 80 Magyar urbéri pap. 80% Nemzeti kölcsön 84% Arany pénz 7% Ezüst 4%.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

(2—3)

HIRDETMÉNY

a földtehermentesítési kárpótlási tőkék kirendelése tárgyában.

A szászvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről a földtehermentesítési országos bizottmánytól átkerkezett jogérveny 1857 június 27-ről 5789 száma alatt költ fölszámítási határozat folytán Kitiú özevgy Bágva Ferencné asszonyság részére, Kitiú 24 holdat és 1137 1/2 ölet tévő négy telek után 576 pft. 35 1/4 kr. tökéösszeg, 1 ft. 10 kr. kamattal, 1857 július 1-től járó kamattal és 197 ft. 2 1/4 kr. kamathátralék; szintugy 1857 július 4-ről 582 szám alatt költ határozat folytán N. rápoli Szentgyörgyi Imre úr részére N. Rápolan 19 holdat és 200 ölet tévő három telek után 446 ft. 15 kr. tökéösszeg, 1 ft. 10 kr. kamattal 1858 januárius 1-től járó kamattal, és 78 ft. 5 1/4 kr. kamathátralék, a megszünt urbéri szolgálmanyok végleges kárpótlásul előlegesen utalványzatván a kárpótlási tőkék kirendelésének teljesítése végett eljárás ezenem megnyitattik. Erre nézve hirdetményi határidőül 1857 szeptember 23-n tárgyalási határnapul pedig 1857 november 25-kén d. e. 9 órára oly megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a hirdetményi határidő elmulasztása és a tárgyalási határnapról elmaradás ellen, az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem engedhető. Ehez képest felszólítottak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok vagy jogokrai igényeket az 1853-dik évi május 29 kén kelt, nyiltparancs főbírod. törvénylap 100. sz. engedélyéhez képest az 1854 augusztus végével lejárt egy évi határidő alatt bíróság érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez képest a visszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsek be, vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamattjaira igényt más jogczimből támasztanak, — hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-er. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt betáblázása folytán a kármentesített jószágra elsőbbségi jogokat nyertek, — és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsek be, — megjegyeztetvén, miszerint ebbéli igazolásuknak és bejelentésüknek a fentebb kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentés és minden esetlekre hitelesített felhatalmazvánnyal ellátandó képviselőjének vezeték és kereszt-neveik és lakáshe-lyök pontos föladása mellett annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mindezen személyek a kárpótlási tőke kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1. 2. 3-ik pontok alatt kijelletteknek csupán az tartatik föl, hogy netalán jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamattjai huzásairai joga a tőke kirendelése iránti tárgyalásnál elismertetett.

Vége azok, kik a fentebb meghatározott igazolásukat, vagy bejelentéseket a hirdetményi határidő alatt benyújtották, ezennel felhívatnak, hogy a kárpótlási tőke kirendelése végett tárgyalásra a fent kitűzött tárgyalási határnapon ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben ugy fognak tekinteni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyuttal értesítetnek az illetők, hogy a fennmilitett tárgyalások a földadóra nézve ideiglenleg felállított országos bizottmány által netalán utólagosan kitűztetett tőkére is figyelem fog fordítatni, és hogy mindazon hi-mány által netalán utólagosan kitűztetett tőkére is figyelem fog fordítatni és hogy mindazon hi-mány által netalán utólagosan kitűztetett tőkére is figyelem fog fordítatni és hogy mindazon hi-mány által netalán utólagosan kitűztetett tőkére is figyelem fog fordítatni.

A hirdetményi határidő alatt beérkezendőt igazolások és jelentések, ugy szintén a lejárt vagy t stént felmondható adósságoknak a kárpótlási, tőkérei utalása iránti kérvények a hivatalos órák alatt az irodában megtekinthető lesznek.

Szászváros, július; 17-dik 1857.

A szászvárosi cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(230)

Zongoratanítás.

Németh László, pesti zongora-művész s műdarabjairól már jól ismert zeneszerző, Koltzsvárt telepedvén meg, bitorokdik magát a K. cz. családok figyelmébe egész tisztelettel ajánlani. A tanítás könnyítése tekintetéből megjegyzi, miszerint a magyar és német nyelvekben egyiránt járta. Értekezhetni lakásán, belső-farkasutca b. Wesselényi-ház, második udvar, első emelet, reggel 9—10 délután 3—4 óráig.

(231)

Alább ri ezennel tudatja, miszerint herczeg Ruszpoli Ágoston ő magassága bedecsi, de

ritei, erdőfalvi, ő bikali, pányiki, paptelki, szépenyü-szentmártoni és völcsi részjóságait eladová tette és azoknak szabad kéztől eladására alólírtat megbízta.

Kolozsvárt, jul. 25. 1857.

Gróisz Ferdinánd orsz. ügyvéd.

(232)

Eladó-birtok.

Károlyfejervártól fél órányira fekvő Sárd helységében mintegy 560 vékányi szántóból, 50 szekér széna termőből és mintegy 150 hold erdőből álló birtok, korcsmával és malom joggal, valamint újból felépült terjedelmes gazdasági udvarral és urasági lakházzal, nem különben a vi-

dékben leghíresebb szőlő hegygyel együtt, melynek termését mintegy 4000 vederre lehet tenni, szabad kézből eladó. A fundus instructus ugy a gazdaság, mint a szőlőre is a jószágad adódik el. A venni szándékozók Gróisz Ferdinánd ügyvéd urnál kaphatnak bővebb felvilágosítást.

(226)

Eladó-ház.

Belső-közeputczában az 529 szám alatti ház 2. szoba, konyha és istállóval — külön telek — örök áron eladó. Értekezhetni belső-közeputcza 460 számú háznál vagy a Stein boltjában.

(220)

Palaczkfergek ellen

csalhatlan szer találtatik MARK VITS J. kereskedésében. Kolozsvárt, közép-utca 458. Ara egy vegecskének 16 kr. pp.

(227)

Az óvárban 263 sz. alatti telek, mely áll egy utca- és két udvarfelőli szobából, konyhából, kamarából és igen jó pincéből, sz. Mihály-naptól kezdve haszonbérbe kiadó. Értekezhetni ott helyt a háztulajdonossal.

(5—6)

(3—3)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.